Ч. 106 Неділя 14 (26) мая 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

На вчерашнім засіданю Палати послів предложив міністер фінансів додаткову постанову до прелімінаря буджетового на рік 1895. Після того в титулі „довги держави“ має бути вставлений видаток на проценти від довгу рентового, і від 4-процентових облігаций державних за 1895 р. в сумі 1,213 501 зр. — Віцепрезидент Палати др. Катрайн, подав до відомости послів, що президент Хлюмецкий не може сам обняти проводу з причини смерти свого брата.

Відтак приступлено до дальших нарад над податком особисто-доходовим. На порядку дневнім стояли §§. 217 до 226, в котрих містять ся постанови о наказах заплати, рекурсах і речинцях заплати. — Підчас дебати поясняв пос. Ґрос додаткове внесене пос. Пацка о публичнім оголошуваню списів податкових і ставив поправку, після котрої спис наказу заплати податку особисто-доходового мав би бути виставлений публично в урядах податкових через 14 днів, а відтак домагав ся, щоби §. 217 відослати назад до комісиї. За відосланєм того параґрафу до комісиї промавляв також і міністер скарбу др. Пленер, а Палата так і ухвалила. Засіданє відтак закрито з причини похорону пос. Найвірта.

Справозданє о реформі виборчій має підкомітет комісиї для сеї справи вже в середу предложити повній комісиї. Зачувати однакож, що число мандатів, яке установила би нова реформа, буде значно менше, як то доси говорено. Здає ся, що справозданє підкомітету і его внесеня знайдуть в комісиї потрібну більшість і тогди цілий проект прийде перед Палату послів.

В комісиї буджетовій Палати послів вела ся оногди дебата над титулом буджету „Заряд зелізниць державних“. Обговорювано головно справу підвисшеня тарифи особової на зелізницях. Пос. Рус виступив против підвисшеня і предложив з своєї сторони зміни, котрі обнизили би проектоване підвисшенє до половини. Бесідник предкладав, щоби тарифу уложити в той спосіб, щоби она відповідала як при звичайних так і поспішних поїздах відношеню 1 : 2 : 3. В дискусиї забирали голос міністер торговлі ґр. Вурмбранд, шеф секциї бар. Віттек і президент ґен. дирекциї зелізниць державних. Обрад на сім засіданю не докінчено, лиш відложено до слідуючого.

На вчерашнім засіданю комісиї буджетової зазначив пос. Козловский конечність удержавненя зелізниць Північної і Полудневої. Бесідник домагав ся дешевих тариф для галицкого збіжа і децентралізациї маґазинів збіжевих. Мавтнер промавляв против підвисшеня тариф на зелізницях а відтак ухвалено позицию „почти і рух на зелізницях“.

Дописъ.

З Чернелиці коло Городенки.

(*Продали ґрунт а купили чорта*).

Біда серед нашого народу сільского, біда велика! А звідки она бере ся? Люди стогнуть і нарікають, кажуть: великі податки, неурожаї, посуха і часті пожари, бурі, зливи і гради та всякі нещастя; до того землі дуже мало, зарібку нема ніякого, лихварі здирають до послідного — словом, крайна біда! Нема що робити в нашім краю, хоч забирай ся та іди в сьвіт, куди тебе очи поведуть, хоч до Бразилії, хочби на конець сьвіта, коби лиш не бути в сім краю нещастя та недолі. А я свое кажу: нема більшого нещастя, як темнота людска. Чоловік темний, то крайно нещасливий! Дайте єму й не знати кілько землі, зробіть его паном на всю губу, а він таки в дуже короткім часі стане знову бідний і нещасливий через свою темноту, бо кождий хоч би дрібку розумнійший від него стане его використувати і зведе его на біду. Думаете, що у нас булоби так повнісько всіляких лихварів, як би наш нарід не був темний, як би він був просьвічений? Чи гадаете, що у нас би так щастило ся всіляким дурисьвітам, як би наш селянин не був так темний, що й о сьвіті не тямить ся? Таже ті дурисьвіти навіть не потребують ходити за нашим темним селянином, бо він таки сам за ними шукає, сам лізе їм в руки і дає ся їм обдирати. Ось послухайте, яка стала ся історія у нас в Чернелици.

Єсть богато таких темних і непорадних людий, котрі глядять лиш богато гроший та богатства, і котрі хотіли би от так, як то кажуть, „хитро мудро не великим коштом“ розбогатіти, як приміром отсі чотири селяни із Чернелици: Іван К., Никифор Л., Павло С. і Андрій Г. Повних їх прізвищ не подаемо, щоби не робити сорому їх родинам, котрі невинуваті їх нерозумови і темноті. Отже тим чотиром господарям захотіло ся конче розбогатіти і знайшли на то ось який спосіб:

Они дізнали ся, що в селі Незвищах коло Товмача є такий чоловік, що дає „дідька“. Отже три неділі тому назад попродали они по

1)

Землетрясенє і его причини.

(Дальше.)

В доповненю до спостережень про вражіня, які робить землетрясенє на людий, подаемо ще отсих кілька фактів характеризуючих людску натуру.

В Люблянї спостережено, що коли земля стала поволи дрожати і підносити ся та опадати подібно як филі на воді, то роздразнені люди стогнали стиха і ловили ся рукою за серце; ті що молили ся, зараз хрестили ся і відмавляли молитви скорійше. Коли ж по слабім дрожаню настало сильнійше а до того ще роздав ся сильний підземний гук, то люди підносили руки до неба і всі в один голос підоймали страшенний крик, котрий ставав ще сильнійший, коли з домів почало сипати ся камінє і валили ся комини та з лоскотом ломили ся бальки. — В одній каварни в Загребі сиділо кількох панів при картах, коли як раз при ре-контра настало землетрясенє. Всі гості в другій комнаті схопили ся, одні утікали на двір, другі ще стояли перелякані і не знали що робити. Вибігли й картярі із своєї комнати, але всі з картами в руках і як би розгнівані, що хтось сьміє вироблять такий стукіт та крик і перешкаджати їм в грі. Довідавшись що стало ся, не кинули карт і не вибігли, як другі, на двір, лиш вернули назад до своєї комнати і взяли ся кінчити гру. То хиба найліпший доказ, що може пристрасть картярска. Картяреви вже смерть заглядає в очи, а він все ще не хоче випустити карт з рук і рад би докінчити гру!

Страх, який опановуе людий підчас землетрясеня єсть причиною, що землетрясенє здавен давна приписувано якимсь надприродним силам. Старі Греки і Римляни, що всюди виділи лиш своїх богів та півбожків, були того переконаня, що там під землею сидять якісь велити, котрих боги замкнули там за кару за то, що они вели з ними борбу; ті велити хотіли либи то добути ся спід землі, розірвати єї, і длятого трясли нею. Був також і такий погляд, що коли великий силач Гераклій хотів другому силачеви, Атлясови, що двигав землю на своїх плечох, зробити пільгу, і они передавали землю один другому, то від того земля трясла ся. Та повірка з деякими змінами стрічає ся ще й до нині у деяких темних народів. Одні кажуть, що земля спочиває на великій черепасі, другі — що на великій рибі, ще инші вірять, що в земли єсть якийсь великий змій; коли ті звірята порушають ся або кинуть собою, то земля затрясе ся. В перших початках середних віків, коли віра в чоргів і злих духів була бодай чи не більше розширена як віра в одного, правдивого Бога, пояснювано собі землетрясенє в досить ориґінальний і сьмішний спосіб: говорено що злий дух, Левіятан, держить землю в своїх кігтях; коли сонце припече его в хвіст, то він з гніву кине ся і хоче укусити ся в хвіст а тогди й потрясе землею. Але на що аж середних віків! Та-ж і нині єсть ще всюди повно таких темних людий, котрі готові поясняти собі се страшне з'явище якоюсь „нечистою силою“. Атже вже у старих Греків і Римлян були глубоко мислячі люди, як Арістотель і Люкреций, котрі, як на свої часи, досить добре поясняли причину землетрясеня силами природи; перший з них ставив за причину велике напруженє пари водної в земли, а другий брав землетрясеня в звязь з огнистими горами та з западами в глубині землі, отже мало що не так само поясняв, як і теперішні учені — а мимо того й до нині суть люди, котрим „нечиста сила“ як всюди так і при землетрясеню більше до вподоби.

Щоби добре зрозуміти причину землетрясень, треба докладно придивити ся, як, де і коли они проявляють ся, та які лишають наслідки по собі. Кілька примірів найліпше нам то покаже. Возьмім насамперед найновійше землетрясенє в Люблянї.

Всі справозданя о сім землетрясеню доносять згідно, що перед першим сильним ударом дав ся почути насамперед сильний шум і підземний гук, як коли-б надходила якась страшна буря, а безпосередно по тім настав сильний удар і земля затряслa ся. Яке то було трясене, побачимо з оповіданя одного очевидця, котрий так каже: Таке трясене землї,

моргови поля і пішли до того чоловіка до Незвищ, посклали єму по 140 зр. і просили єго, щоби они могли мати „дідька", але такого, щоби їм давав богато гроший і щоби їм добре жило ся на сьвіті. Незвиский чоловік, не в тімя битий, приймив їх чемно на візиту, повідбирав від них по 140 зр., зібрав разом суму 560 зр., сховав гроші а відтак взяв з під стріхи десь тригідну сьвячену кістку і дивив ся через дїрку в кістці, де сидять „дідьки", що їх хотів дати тим господарям. Але коло него не було анї одного „дідька" і він каже тогдї до тих ґаздів: Мої кохані, я вам все добре зроблю і будете кождий мати свого, але їх тепер тутки нема, бо они всї сидять аж на угорскій граници в Сиготі, то мусите аж туди іти. Я вам даю тиї значки, ідїть туди до Сиготу на угорску границю, а там они вже самі до вас прийдуть.

Вдоволені ґазди з великою утїхою поволїкли ся зараз із Незвищ на угорску границю до Сиготу; ходили, шукали по границі, і нїчого не знайшли, аж по трох тижнях повернули домів до Чернелиці без „дідька" і без гроший і поля збули ся.

От так то роблять наші люди в своїй темноті та нерозумі. Одні їдуть до Бразилїї, другі куда инде, а ще инші, як видимо, шукають „дідька з грішми"; нищать самі себе, руйнують свої невинні родини і зводять їх на торбарів та волокитів.

Федор Зарічний.

Перегляд полїтичний.

Российский амбасадор ґр. Капніст вручив вчера Є. Вел. Цїсареви своє увірительне письмо. З сеї нагоди пише Fremdenblatt: Ґр. Капніст може бути певним, що знайде як найщирійше приняте. На становищи міністра справ заграничних застає він мужа, з котрим вяжуть єго як найдружнїйші відносини ще з давнїйших часів.

Комисия угорскої Палати послів ухвалила за згодою міністра Власича приняти закон о рецепциї жидів після ухвали Палати панів, але відкинений тою Палатою параґраф перенести до закона о свободї віроісповідань.

Кріспі виголосив вчера на пирі в „Театро Арґентіна" велику бесїду полїтичну, в котрій вичисляв все, що правительство доси зробило і зазначив конечність реформи социяльної. Правительство дорадило королеви розвязати парлямент, позаяк з дотеперішним парляментом не можна було віяк управляти справами держави. Наконець заявив Кріспі, що не стремить до диктатури і охотно зрік би ся проводу в правительстві, коли-б то було можливе без занепокоєня людности і вийшло краєви на добре. Бесїду Кріспіого принято дуже прихильно.

З Софії доносять, що 50 осіб, котрі свого часу внесли жалобу против Стамболова, за пошкоджене їх інтересам, запротестували тепер в правительстві і в комисиї парляментарній против виїзду Стамболова, щоби він тим способом не усунув ся від одвічальности. Они жадають, щоби правительство не позволило Стамболову доти виїхати, доки не буде сконстатована вина Стамболова.

Новинки.

Львів дня 25 мая 1895.

— **Відзначеня.** Є. Вел. Цїсар надав бар. Як. Ромашканови з Городенки, в признаню єго дїяльности коло піднесеня рільничих відносин в Боснї і Герцеговинї, командорский хрест ордера Франц Йосифа.

— **Іменованя.** П. Міністер просьвіти іменував кандидата адвокатури, д-ра Марк. Хлямтача, секретарем унїверситету у Львові. — Міністерство торговлї іменувало контрольора почтового в Кракові, Валер. Фляха, управителем почтовим в Калуши — Міністерство торговлї іменувало поручників: Адольфа Вінтерсберґера, Володисл. Домічка, Мат. Вальводу, Стан. Заячківского, Петра Береста і Людв. Бернкопфа, дальше рахункових підофіцирів: Генр. Лопату, Лейбу Блємера, Як. Тіркля, Ів. Марка, Йос. Капля і Вільг. Брікнера почтовими асистентами, а Дирекция почт придїлила: Вінтерсберґера і Заячківского до почтового уряду у Львові, Домічка і Вальводу в Кракові, Береста в Станїславові; Бернкопфа в Тарнові, Лопату в Тернополи, Блємера в Дембици, Тіркля в Снятинї, Марка в Підволочисках, Капля в Горлицях, а Брікнера в Городку. — Президия ц. к. висшого суду краєвого у Львові іменувала канцелїстами окружних судів: Володисл. Крушельницкого з Галича для Станїславова, Едм. Понецкого з Рави для Львова, Ант. Щепаньского з Борщева для Станїславова, Ер. Топольницкого з Гусятина для Станїславова, Петра Теодоровича зі Львова для Перемишля. — Львівский ц. к. висший суд краєвий іменував канцелїстами судів повітових: Ант. Яблоньского для Обертина, Ів. Рібнера для Комарна, Ів. Феника для Угнова, Петра Свитальского для Борщева, Мат. Блоньского для Мединич, Фр. Стенишка для Бирчи, Адольфа Бехера для Рави, Стан. Мяновского для Гусятина; а канцелїстами для веденя книг ґрунтових: Макс. Білинкевича для Дрогобича, Як. Дочила для Луки, Ів. Тушкевича для Чесанова, Стеф. Семенеця для Галича, Вас. Гладича для Борині і Мих. Витещака для Косова.

— **Перенесеня.** Президия ц. к. висшого Суду краєвого у Львові перенесла канцелїста окружного суду в Станїславові Теоф. Грончиковского до Львова. — Львівский ц. к. висший Суд краєвий перенїс канцелїстів: Мик. Скшка з Медиинч до Дрогобича, Володисл. Хомяка з Угнова до Делятина, Йос. Якубовского з Комарна до Дрогобича, Март. Гвоздя з Обертина до Мостиск, Володисл. Хондзиньского з Снятина до Нижанкович і Винк. Рубінґера з Боринї до Снятина.

— **Загальні збори „Клюбу Русинок"** відбули ся в четвер о 4 ій годинї з полудня. До нового видїлу увійшли панї: Г. Шухевичева, В. Коцовска, Є. Стефановичева, Потелицка, Франкова, Бережницка, Паньковска, панна Вояковска і панна О. Барвіньска.

— **192-га читальня „Просьвіти"** завязує ся в Стїбнї, перемиского повіта.

— **Конкурси.** Видїл Ради повітової в Жовкви розписує конкурс на посаду окружного лїкаря з осїдком в Куликові. Річна платня 500 зр. і 150 зр. додатку на обїздки. Подання належить вносити до 15 червня с. р.

— **З Самбора** пишуть: Дня 5 с. м. відбув ся в Самборі старанем видїлу філїї товариства „Просьвіти" в память 34-их роковин смерти Т. Шевченка вечер вокально-музикальний при співучасти перемиского „Бояна". Чистий дохід призначено на стипендийний фонд імени бл. п. Омеляна Огоновского. Програма складала ся з десяти точок і була взагалї виконана хорошо. На устроєнє вечера треба було много труду й заходу, бо сили самбірских Русинів до того за слабі. Длятого видїл філїї товариства „Просьвіти" надїяв ся, що руска інтелїґенция на численні запросини і оголошеня в кількох часописях радо і в великім числї прибуде на той вечер, щоби почтити память найвисшого поета народного і причинитись до збільшеня фонду стипендийного імени

яке викликає перший удар в недїлю дня 14 цьвітня вечером о 11 год. 20 мін., такий лоскіт, тріскотанє та гук, спостережено рідко де при якім землетрясеню. Одним паном, що був на зарінку над рікою Любляною, стало так підкидати і так ним кидати на всї боки, що він мусів вхопити ся якогось дерева, щоби не потовкся. Земля не порушала ся так, як коли-б филї на водї, але нею нараз то підкидало в гору то она знов спадала в долину, нїби западала ся. За сим ударом слїдував другий, але мало що слабший від першого, а відтак і третий. Вже від першого удару зрушили ся стїни будинків, а слїдуючі вже валили то, що при першім ще устояло ся. Той шум і гук підземний яко безпосередний вістник землетрясеня так вбив ся людям в память, що опісля кождий вже хоч би найменший шум лякав їх і хто був в комнаті, біг зараз або до вікна або ставав в дверах межи одвірками, щоби бодай в той спосіб ратувати ся, коли дім валив ся. Тим способом виратувало ся богато людий страшної ночи з дня 14 на 15 цьвітня.

Директор астрономічного відділу берлиньского товариства „Уранїя", котрий умисно виїхав був до Любляни слїдити за ходом землетрясеня, мав дня 20 цьвітня нагоду переконати ся особисто о ударі. Він каже, що рівночасно з страшним, підземним гуркотом і лоскотом настав о 9 год. 21 мін. рано сильний удар, а відтак вечером о 6 год. 42 мінут слїдував другий, але вже значно слабший. Мимо того люди повибігали з домів на улиці і втїкали поза місто. Дехто з них ховав ся тут на ніч до бочки з капусти, котрих тут було богато розставлених ще з першого дня землетрясеня. Від 11 год. дня 14 цьвітня до 6 год. 52 мін. 15 цьвітня начислив був адюнкт Полудневої зелїзницї, Герен, 24 ударів, з котрих 1, 9, 13, 16 і 18 були дуже сильні. При вісімнайцятім ударі дня 15 цьвітня о 3 год. 37 мінут наповнили ся нараз всї улиці міста густою хмарою пороху а свист і шум від спадаючого з домів каміня та бальків наповняв воздух через кілька мінут. Хто ще був в місті, утїкав, як міг найскорше, поза місто. Земля — як оповідає комісар лїсництва Путік, звістний із ратованя свого часу замкнених водою в печері в Люґльох коло Ґрацу — трясла ся так сильно, що лиш з великим трудом можна було на ній устояти ся і було добре видко, як доми і дерева хилили ся то в одну то в другу сторону, з полудневого всходу на північний захід. В тім також напрямі ушкоджені й всї доми в Любляні. Той сам Путік, отже особа дуже віриндостойна і обзнакомлена дуже добре з місцевими відносинами, спостеріг одно дуже цїкаве і важне, а для землетрясеня в Любляні характеристичне зявище: В місцевости Ґаленберґ, недалеко стациї Полудневої зелїзницї Заґож, межи Цилеєю а Любляною, стоїть на лупковім покладї церков. Тої церкви нїколи доси не було видко із села Зелянд, аж нараз від дня 14 цьвітня вже єї добре звідтам видко. З того можна здогадувати ся, що в тих сторонах, куди неслось люблянське землетрясенє, настало в серединї землї якесь пересуненє, значить ся, що земля десь або значно, що найменше на яких 20 метрів підняла ся в гору, або в другім місци так само глубоко усунула ся в спід без видної зміни на єї поверхни, бо о тім бодай доси нїчого ще не чувати.

В подібний спосіб проявляло ся люблянське землетрясенє і в инших місцевостях, лиш без якоїсь видної зміни на поверхни землї. Про то, що в Триєстї безпосередно перед самим землетрясенєм підчас представленя в театрі дав ся почути шум і по салї пішов нїби вітер, ми вже згадували. Про подібне з'явище доносить також один очевидець з Цельоваця. Глухий гуркіт, як той, коли поїзд зелїзничий їде мостом, розбудив мене з першого сну, я вискочив з постелї і ледви міг удержати ся на ногах, так сильно затряслась земля підо мною. В одній хвили засьвітив сьвічку і глянув на годинник. Була 11 година 16 мінут в ночи. Біжу до сусїдної комнати, а там вже застаю мої дїти, що зі страху повискакували з постелї і повклякали коло неї. Ще трясуть ся образи і бють об стїни, а годинник на стїнї перестав іти. Дивлюсь у вікно, а на дворі вже повно людий, що із страху повибігали на улицю. О 11 год. 45 мін. слїдував другий удар, а о 12 год. 3 мін. третий. Аж около 1 год. зробило ся зовсїм спокійно.

З Арнольдштайн в Каринтиї доносять знов так: Около 11 години 10 мінут дав ся почути якийсь свист і шум, а вслїд за тим настало землетрясенє, котре тревало 18 секунд. Вязане під дахами затріщало, вікна забренїли, а висячі лямпи стали гойдати ся як маятник в годиннику. — Таке саме спостереженє зробив один пан в Ґонобіц в Стириї. Він каже: Я сидів при столї посеред комнати і читав, коли нараз около пів до 12 год. чую якийсь шум, котрий в першій хвили зробив на мене таке враженє, як коли-б сильний вихор подув у вікна, тим більше, що рівночасно почали й шиби бренїти. За хвильку пізнїйше почали також й склянки дзвонити в шафі, хоч не видко бу-

покійного Омеляна Огоновского, чоловіка так заслуженого для народу руского. Тимчасом наступило велике розчароване. Публики було, на жаль, дуже мало, а так само і дохід був дуже малий. Сором, що так мало є патриотизму у Русинів Самбірщини! З охрестности були лише 3 сьвященики без родин і два панове сьвітскі з родинами. Але ще більше повинна соромити ся місцева інтеліґенция — байдужна як рідко де. Многі з наших Русинів цілком не явили ся, а инші поприходили самі без родин. Дохід, як сказано, дуже малий, бо виносить заледви чотири зр.! А й так причинили ся до него надзвичайними датками по 1 зр. три панове, котрі не могли задля важних причин бути на вечерку, іменно Вп. о. Антін Березиньский приходник з Кільчич, о. Антін Николаевич сотрудник звідтам і п. Гриневецкий контрольор податковий.

— **Дирекция львівскої вистави** розпродає позісталі по виставі столи, крісла, зелізні ліжка, матераци, подушки, а також кухонну посудину мідяну, порцелянову і скляну. Випродаж відбуває ся що дня, виймивши неділі і сьвята, в годинах від 9-ої рано до 1-ої в полудне і від години 4-ої по полудни в бюрі вистави при улици Красицких ч. 6.

— **Огні.** В Кривім, чесанівского повіта, погоріло 7 загород і стара церков. Шкода около 7000 зр. — В Баворові повіта тернопільского згорів американьский млин з маґазинами і будинками господарскими. З млина перекинув ся огонь до села та знищив кілька селяньских загород.

— **Сірники.** Фабрикация т. зв. шведских сірників дійшла нині в Европі до величезних розмірів. В ріжних краях цілі ліси ідуть на виріб патичків, отже стинають сосни, смереки а навіть тополі. Одна лише фабрика шведских сірників в Анґлії виробляє річно 36 мілїонів коробок. Під Берлином уживає ся в фабрици сірників машини, що приладжує денно 15 мілїонів штук патичків.

— **9 разів пхнув ножом** львівский візник Франц Якоб свого товариша Івана Свободу, з котрим посперечав ся на улици о якусь малозначну річ. Гадаючи, що убив Свободу, утік Якоб до дому. Окровавленого Свободу відвезено на стацию ратунку, де обвязано єму рани, а відтак відставлено его до шпитала. Рани досить тяжкі і Свободі грозить небезпечність житя. Якоба арештувала полиция.

— **Обманець.** Львівска полиция приарештувала Рудольфа Шпіґля, котрий, яко аґент фірми банкирскої „Урбан в Берні" ходив в послідних днях по Львові і продавав ріжним людям, особливо служницям і робітникам, австрийскі льоси червоного хреста на рати. Забрані гроші не відсилав до фірми, але ховав в свою кишеню. За один льос брав і по 27 зр., хотяй вартість его много менше виносить. Наші люди особливо на провінциї повинні дуже вистерігатись таких аґентів.

— **Страшна буря** навістила — як нам пишуть з Надвірнянщини — дня 22-го с. м. около 2-ої години по полудни околицю сіл Голоскова і Молодилова. За пів години наробила буря величезної шкоди по полях, в огородах і в господарских будинках, з котрих позривала дахи, а деякі й позавалювала. Шиби в вікнах повибивав град, що падав чверть години, великости волоского оріха. Дерева поломані, а збіже цілком вибите і очам людским представляє ся страшний вид.

— **Лїченє скаженини.** Покусані від скаженої вовчиці дня 13-го лютого на сокальскім передмістю „Забужу" селяни Конасевич, Вильконшиньский і Лукащак вилічили ся цілковито з тої недуги у д-ра Буйвіда в шпитали сьв. Лазаря в Кракові. Жертвою того випадку упала лише Праксeда Конасевич, котра померла кілька дни по укушеню і Юрко Гришко, лісний гр. Висневского, котрий убив сю вовчицю, а котрого не висилано до краківскої лічниці.

— **Чим Хінці стріляли?** З Шанґая доносять, що официри анґлійскі звидували північну сторону укріплень Веї-гай-веї, щоби пересьвідчити ся, які шкоди зробили хіньскі гармати Японцям, коли они вже займили кріпость. Недалеко одної твердині найшли неушкодженнй ґранат, обему 24 центиметрів. Они усунули осторожно льонт і найшли в середині — пісок. Коли ще дальше шукали, найшли богато таких ґранатів. Отже не диво, що при такій господарці хіньскої артилериї не поводило ся їй добре.

— **Ощадність в Европі.** У Франциї єсть на 38 мілїонів людности 9 мілїонів вкладників, тож кожда четверта особа має зложені гроші в касі щадничій. В Прусиї на 30 мілїонів 6 мілїонів; в Німеччині на 50 мілїонів мешканців 10 мілїонів; кожда пята особа єсть вкладником. В Італії єсть $4^1/_2$ мілїона вкладників. В Австриї в звичайних касах ощадности $2^3/_4$ мілїони, а в почтових щадницях 1 мілїон, разом $3^3/_4$ мілїона вкладників, так, що на 24 мілїонів людности, кожда шеста особа єсть вкладником. В Росиї виносить число вкладників 174.000, в Индиях 600.000. А если возьме ся на увагу цифри вкладок: в Австриї більше як $1^1/_2$ мілїардів, у Франциї майже 2 мілїарди, в Італії 1 мілїард, в Прусиї 2 мілїарди, в цілій Німеччині 3 мілїарди, то мусить ся прийти до заключеня, що Австрия в порівнаню до своїх инших економічних відносин, займає незвичайно високе місце. Австрия єсть що до промислу, богатства машин і що-до доброти знарядів на розмірно низькім степени, але если возьме ся під розвагу змисл єї населеня до ощадности, то можна безпечно сказати, що Австрия не стоїть по-за жадною державою середної Европи.

— **Померли:** У Львові лікар др. Томанек, а в Бучачи Людв. Буґно маґістер фармациї і власитель дроґериї.

Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує: Зміна назви перестанку Новосільці. Дотеперішна назва, лежачого на шляху Львів-Станіслaвів перестанку „Новосільці", буде з днем 1 червня с. р. змінена на „Новосільці шляхотскі".

Північно-німецкий рух товаровий з Галичиною і Буковиною часть II. зшиток 1. — З днем 1 червня 1895 увійде в житє нова тарифа виїмкова ч. 32 для посилок сирого, незапакованого воску земного.

Телеґрами.

Будапешт 25 мая. Палата послів ухвалила вчера закон о провізоричнім управильненю торговельних відносин з Іспанією, а президент повідомив Палату, що з початком слідуючого тиждня розпічнуть ся ферий парляментарні.

Темешвар 25 мая. Мешканці острова Адакалех на Дунаю вислали до Є. Вел. Цісаря адресу з подякою, писану по турецки за поміч, яку їм подало підчас послідної повени австроугорске войско.

Мадрид 25 мая. Померший тут вчера Дон Алесандро Солец записав майже ціле своє майно в сумі около 5 мілїонів королевій-реґентці.

Париж 25 мая. Арештованого тут редактора Селеша, котрий мав свого часу підложити в Будапешті бомбу під памятник Генціого, пущено на волю, позаяк в часї его арештованя не внесено против него анї жалоби анї не зажадано его видання угорским властям.

ло, щоби шафа порушала ся, але рівночасно почув я під ногами, що земля трясе ся.

Подібно страшне в своїх наслідках було торічне землетрясенє в Льокріді в Греціи. Землетрясенє то настало було дня 20 цьвітня а осередок его був на півострові Єтолїміон. І тут так само як в люблянськім було богато ударів, в котрих два були найсильнїйші. Перед першим ударом роздав ся був насамперед страшений, підземний шум, а за ним слідував зараз удар, котрий тревав всего лиш 5 секунд, а мимо того зруйнував до тла три села розваливши в них 800 домів. При тім згинуло 180 людий, а 27 було покалічених. Поза сим осередком було вже землетрясенє трохи слабше, але все таки і там наробило богато шкоди і убило 44 людий, а 20 покалічило. Наконець ще дальше від осередка поробили ся в земли малі розколини, з декотрих жерел перестала вода витїкати, а з декотрих пустила ся тим обильнїйше. В перших двох кругах, близших до осередка трясла ся земля безустанно через цілу ніч 21 цьвітня, а від часу до часу давали ся чути сильнїйші удари, перед котрими за кождий раз робив ся страшенний підземний шум. Ті удари повтаряли ся через три дни, відтак стали рідші, аж вечером дня 27 цьвітня дав ся почути знову дуже сильний удар, сим разом далеко сильнїйший, як перший а перед ним роздав ся був такий страшенний гук, як коли-б хтось десь далеко стріляв з пушок. Обем землетрясеня за сим другим ударом розширив ся був значно, а при тім показали ся деякі инші цікаві з'явища. Так на мори коло льокрійского побережа вздовмила ся була величезна филя, котра залила побереже на кількадесять метрів далеко. Відтак море уступило знову з виїмкою долини коло Аталянті, де земля запала ся була на півтора метра глубоко. В наслідок того зробив ся з півострова Гайдуронїзі остров. З декотрих горбів повідривали ся були груди земли обємом до 25 кубічних метрів великі. В Едіпсос на острові Евбеї показали ся у великім числї нові теплі жерела, а з пригірка Льонґос відорвав ся кусень на кілька тисячів квадратових метрів великий і скотив ся у воду. Коло села Сьв. Константин урвав ся був також кусень берега морского, а крім того дно моря запало ся глубше. Але найцікавійшим зі всего було то, що в земли утворила ся величезна розколина на 55 кільометрів довга, котра місцями була аж до 3 метрів широка, місцями же ледви на стілько була широка, що можна було вложити в ню руку. Розколина та тягнула ся від заливу Скропонерія попід місто Аталянті аж до села Сьв. Константин.

Величезні простори займило було також торічне землетрясенє з дня 10 червня. Оно сягнуло з одної сторони аж по Букарешт, Янїну, Крету і до Греціи, з другої аж поза місто Іконію і займило велику часть азийскої Туреччини. Осередком его були місто Константинополь і острови Гальні та Антіґоні в громадї зв. Княжих островів коло берегів Малої Азиї в мори Мармора. З'явища, які тут показали ся, були дуже цікаві і характеристичні, але о них поговоримо пізнїйше.

(Дальше буде).

Надіслане.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.